

UDENRIGSMINISTERIET

Samrådsspørgsmål E om mulighederne for at sikre en fredelig løsning på Israel/Palæstina-konflikten og hvilke initiativer, udenrigsministeren vil tage i den forbindelse i lyset af USA's udmelding om, at bosættelserne på Vestbredden ikke er i strid med folkeretten.

Til:
Udenrigsministeren
Enhed:
MENA
Dato:
10-12-2019
Sag: 2019 - 44440

TALEPUNKT

Tak for muligheden for at svare på de tre spørgsmål.

Jeg vil først ganske kort og meget klart besvare spørgsmål 1.

Jeg vil herefter forholde mig samlet til spørgsmål 2 og 3, der hænger tæt sammen.

* * *

[Svar på spørgsmål 1]

Første spørgsmål lyder: *Hvad mener ministeren om USA's nye holdning til bosættelserne på Vestbredden?*

Det har jeg været meget klar om. Fra dansk side mener vi, at de israelske bosættelser er i strid med folkeretten og udgør en hindring for realiseringen af to-statsløsningen. Det har jeg også markeret klart offentligt.

På samme måde, som jeg gjorde det, da den israelske premierminister Netanyahu i september bebudede, at en ny regering under hans ledelse hurtigt ville udøve suveræniteten over Jordandalen.

Så den danske position er fuldstændig klar og i øvrigt helt i tråd med den politik, som EU har i spørgsmålet om den mellemøstlige fredsproces, og som der er bred enighed om i Folketinget.

Vi anser alle israelske bosættelser på Vestbredden som ulovlige i henhold til folkeretten. Det samme gælder i forhold til bosættelserne i det israelsk annekterede Golan. Præsident Trump bebudede i marts, at USA anerkender israelsk suverænitet over Golan.

Men i overensstemmelse med folkeretten og relevante sikkerhedsrådsresolutioner anerkender hverken EU eller Danmark israelsk suverænitet over Golan. Danmark og EU har altid lagt stor vægt på international retsorden som princip og i praksis.

De amerikanske udmeldinger - både den seneste om bosættelserne på Vestbredden og den tidligere om Golan - er desværre dårligt nyt for fredsprocessen. De svækker alvorligt udsigterne til en snarlig genoptagelse af meningsfulde fredsforhandlinger.

Jeg vil gerne slutte svaret på spørgsmål 1 med at understrege, at Danmark vil fortsætte med meget klart at støtte op om mulighederne for en forhandlet to-statsløsning. Det er den eneste realistiske og holdbare måde at løse konflikten på.

* * *

[Svar på spørgsmål 2 og 3]

Det bringer mig til spørgsmål 2 og 3, som jeg vil besvare samlet.

Spørgsmål 2 lyder:

Hvad vil ministeren gøre for at sikre en fortsat mulighed for en fredelig løsning på Israel/Palæstina-konflikten?

Spørgsmål 3 lyder:

Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre FN's beslutninger og internationale aftaler om Israel/Palæstina-konflikten?

[Udfordringens størrelse]

Der er ingen tvivl om, at vi står over for en stor udfordring. Hvis der fandtes en nem løsning, var den for længst taget i brug. Men der findes ingen nemme løsninger. Der findes kun det lange seje forhandlings-træk mellem de to parter som en reel option. Realiteter, der påføres udefra, er ikke løsninger. For hvis ikke begge parter er om bord, vil uenighed - og konflikt - bestå. De bagvedliggende udfordringer skal altså adresseres.

[Hvad kan regeringen gøre?]

Regeringen har den klare opfattelse, at det er gennem EU, vi bedst politisk kan skubbe på for en løsning af konflikten. Det er ikke noget nyt, for det har altid været omdrejningspunktet for danske regeringer, uanset partifarver.

Derfor støtter vi det stærke engagement og de diplomatiske initiativer, som den nu afgåede Høje Repræsentant tog for at placere EU mere centralt i fredsprocessen. Mogherini indkaldte for eksempel til drøftelser med både premierminister Netanyahu og præsident Abbas på rådsmøder med EU's udenrigsministre. Det samme gjorde hun i forhold til de centrale arabiske udenrigsministre.

Selv om EU ikke hidtil har formået at sikre fremdrift for alvor, så skal EU blive ved med at gøre forsøget. Og EU har en styrke på det økonomiske og handelsmæssige område. EU er den største donor til både

det palæstinensiske selvstyre og UNRWA, mens EU er Israels hoved-handelspartner. Det giver alt andet lige påvirkningsmuligheder.

Det betyder dog ikke, at EU her og nu står med nøglen til at bringe fredsprocessen videre; men det er afgørende, at EU bider sig fast i bordkanten og fastholder sit engagement og de tætte kontakter til alle parter.

Fra dansk side forsøger vi aktivt at bidrage til en sådan styrkelse af EU's rolle. Et konkret eksempel er, at Danmark på opfordring fra EU's særlige repræsentant for fredsprocessen tidligere i år var vært for et møde for en del af EU-kredsen på embedsmandsniveau. Formålet var at bidrage til at formulere EU's rolle og søge muligheder for at placere EU konstruktivt i fredsprocessen.

Mens vi fortsætter bestræbelserne i EU-sporet, må vi også realistisk sige, at der næppe bliver nogen fredsaftale uden USA. Men der kan omvendt heller ikke skabes fred alene med USA som mægler. Derfor er det vigtigt og rigtigt, at EU melder klart ud til parterne og de øvrige væsentlige aktører, at EU spiller med. Og at EU gør det på de kendte præmisser i form af de helt centrale elementer:

- 1) En to-statsløsning med grænser baseret på status før besættelsen i juni 1967 med mulighed for landbytte.
- 2) Jerusalem skal være delt hovedstad for de to stater.
- 3) Sikkerhedsarrangementer skal tilgodese israelernes sikkerhed i forhold til terrorisme og andre sikkerhedstrusler, herunder regionale trusler, mens de samtidig respekterer palæstinenserne suverænitet.

- 4) Endelig skal der findes en retfærdig, aftalt og realistisk løsning på flygtningeproblemet.

Jeg har tillid til, at den nye Høje Repræsentant, Josep Borrell, vil fortsætte og gerne intensivere EU's indsats for at fremme konstruktive forhandlinger om en fredsløsning. Med EU som en væsentlig aktør.

* * *

Men ved siden af EU's rolle engagerer Danmark sig også med konkret støtte og klar politik, der skal fremme en to-statsløsning. Jeg vil gerne nævne nogle eksempler:

- Vi har et omfattende udviklingssamarbejde med Palæstina, hvis overordnede mål er at styrke muligheden for en to-statsløsning.
- Vi har i mange år støttet UNRWA økonomisk og agter også at gøre det fremover.
- Vi har også i mange år finansieret projekter møntet på at fremme samarbejde mellem israelere og palæstinensere. Særligt vores mangeårige samarbejde med det israelske Peres Center for Fred er værd at fremhæve.
- Vi har danske udsendte i EUPOL COPPS, der er EU's samarbejdsprogram med palæstinenserne på politi- og retsområdet.
- Og vi har regelmæssige separate politiske konsultationer med repræsentanter for begge parter.

Hertil kommer særligt i forhold til bosættelserne to klare danske udmeldinger. De har udspring i FN's Sikkerhedsrådsresolution 2334 og den centrale opfordring heri om at skelne mellem Israel og bosættelser.

For det første fraråder regeringen engagementer og aktiviteter, der er rettet mod at styrke bosættelser.

For det andet opererer Danmark med en territorialklausul for at undgå, at bosættelser kan omfattes af aftaler med Israel. Territorialklausulen betyder, at vi ikke kan indgå aftaler med Israel, uden at det af aftalen fremgår, at den ikke omfatter bosættelser.

Lad mig derfor helt specifikt i forhold til spørgsmål 3 konstatere, at resolution 2334 efter min opfattelse er den vigtigste internationale beslutning, der er taget de senere år om konflikten mellem Israel og Palæstina.

Samtidig er det afgørende for regeringen at engagere sig med den balance, som kendetegner dansk politik i forhold til konflikten mellem israelere og palæstinensere - og som tager sit klare udgangspunkt i EU's politik. Det er denne fælles europæiske stemme, der igennem mange år har dannet grundlag for dansk mellemøstpolitik, som et bredt flertal i Folketinget bakker op om.

[Udfordringer hos de to parter]

Men uanset om vi forsøger at bistå processen gennem EU eller bilateralt, så er det vigtigt at holde sig det grundvilkår for øje, at det i sidste ende er parterne, som skal forhandle. Og det kræver forhandlinger i god tro om en retfærdig og varig løsning på konflikten, med konstruktiv hjælp fra alle relevante og nødvendige aktører.

Og desværre er der store udfordringer på dette område. Både Israel og Palæstina har hver især problemer med at møde hinanden med den

nødvendige tillid. Sådan har det været en rum tid. Og som situationen tegner sig lige nu, kan det godt tage en rum tid endnu, før det ændrer sig.

I Israel har man i øjeblikket et politisk vakuum, fordi det ikke har været muligt at danne regering efter valgene i april og september i år. Med udskrivelsen af det tredje valg på under et år - til den 2. marts 2020 - vil den uklare politiske situation fortsætte ind i det nye år. Men samtidig fortsætter aktiviteterne med de ulovlige og konfliktoptrappende bosættelser, der reelt underminerer muligheden for en to-stats-løsning.

Fra israelsk side må man ligeledes tage mærkbare skridt til at forbedre de urimelige rammer for palæstinenserne hverdag. Særligt må den mangeårige blokade af Gaza løftes.

Fra palæstinensisk side håber man at kunne gennemføre parlaments- og præsidentvalg snart. Det er - mildest talt - også på høje tid, for det er noget mere end 10 år siden, det senest er sket. Det vil være sundt at få den palæstinensiske befolknings opbakning bag et palæstinensisk lederskab, hvis der skal forhandles. Og det bliver nødt til at være et samlet palæstinensisk lederskab med international troværdighed.

Det er samtidig bydende nødvendigt med en gradvis demilitarisering af Hamas og andre væbnede grupper i Gaza, så affyringer af raketter mod Israel kan bringes til ophør.

Forhåbentlig kommer der snart orden i det politiske hus begge steder. Og derpå en politisk vilje til at søge fred.

[Opsummering]

Lad mig til sidst opsummere mine vigtigste pointer.

- De israelske bosættelser på Vestbredden og i Golan er en stor forhindring for en fredsløsning. Og det uanset, hvad USA og Israel fremfører.
- Regeringen opfatter FN's Sikkerhedsrådsresolution 2334 som helt central i forhold til bosættelserne. Den danske territorialklausul i forhold til aftaler med Israel er et meget klart udtryk herfor.
- Regeringens parametre for en fredsløsning er også EU's. Og vi støtter fuldt ud EU's fortsatte aktive engagement i fredsprocessen. Lige som vi selv engagerer os med konkrete danske aktiviteter for at støtte den.
- Regeringen vil ikke tage initiativer, der ikke er i overensstemmelse med EU's politik, eller handle på en måde, der ikke er meget bred enighed om i EU-kredsen.
- Begge parter - israelere og palæstinensere - har et ansvar for at sikre en fredsløsning. Ingen af de to parter kan sige, at det alene er den anden parts skyld. Begge har hjemmearbejde at gøre.
- Samlet set ønsker regeringen at engagere sig i konflikten med den balance, som kendetegner dansk politik i forhold til konflikten mellem israelere og palæstinensere - og som tager sit klare udgangspunkt i EU's politik. Det er denne fælles europæiske stemme, der igennem mange år har dannet grundlag for

dansk mellemøstpolitik, som et bredt flertal i Folketinget bakker op om. Regeringen ønsker at fastholde denne brede opbakning i Folketinget. Tak.